

Konjunkturbedömning

Mars 2012

Konjunkturbedömning

Mars 2012

Bedömningen avslutad 2012-03-09

Jonas Arnberg
Carin Blom
Fredrik Kolterjahn
Linda Thunström
Åsa Widmark

Frågor besvaras av:

Konjunkturbedömningen som helhet	Jonas Arnberg Tel: 08-762 72 90 E-post: jonas.arnberg@hui.se	Lena Larsson Tel: 08-762 72 89 E-post: lena.larsson@hui.se
Turismens utveckling	Åsa Widmark Tel: 031-759 50 07 E-post: asa.widmark@hui.se	
Köpcentrumhandel	Fredrik Kolterjahn Tel: 08-762 72 93 E-post: fredrik.kolterjahn@hui.se	

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	7
Konjunkturöversikt.....	8
Hushållens konsumtion.....	15
Detaljhandeln i Sverige.....	17
Köpcentrumhandeln	22
Optimistisk e-handel.....	24
Turismens utveckling.....	26
Detaljhandeln i Norden och EU.....	29

Sammanfattning

Sverige följer med den europeiska utvecklingen in i en ny lågkonjunktur och de senaste årens trend med minskad arbetslöshet bryts för att istället vända upp igen. Trots detta är optimismen idag något högre än när HUI:s decemberprognos publicerades. Detta beror på att den europeiska centralbanken avvärjt (eller skjutit fram) den värsta oron för en ny finanskris. Detta genom att garantera europeiska banker pengar i två omgångar, totalt lån om svindlande 1 000 miljarder euro till 1 procents ränta. Dessutom har stabilitetspakten instiftats i syfte att tvinga medlemmarna till hårdare budgetdisciplin.

För svensk del minskar oron för en ny finanskris. Det branta fallet i hushållens framtidstro har också planat ut och faktiskt vänt upp. Hushållen är inte längre lika oroliga för omvärlden. Emellertid kommer Sverige att lida av den lågkonjunktur vi har framför oss. Om svensken hittills har oroat sig för Europa överförs nu oron till risken att bli arbetslös. Nyckeln för konsumtionsutvecklingen 2012 vilar på hur omfattande varselvågen blir. Varsel sprider en oro som gör alla konsumenter återhållsamma och stiger denna stannar konsumtionsökningen av. Bedömningen är att varslen inte stiger lika kraftigt som under 2008, vilket betyder att vi inte får en lika omfattande

Procentuell tillväxttakt i svensk ekonomi, fasta priser, utfall och prognoser.

lågkonjunktur som då. Kvarvarande orosmoment är då bostadsmarknaden vars ovisshet fortfarande bromsar utvecklingen.

Detaljhandelns tillväxt är beroende av hushållens framtidstro. Eftersom denna stigit något kan detaljhandelns tillväxt sannolikt bli starkare än under 2011. Även om så är fallet blir tillväxten 2012 låg. Kombinationen av fortsatt svag efterfrågan och hög konkurrens höjer konkursfrekvensen ytterligare 2012. Hittills i år har 20 procent fler företag gått i konkurs inom handeln jämfört med samma period 2011. Läget är således bekymmersamt. Om riksbankens räntesänkningar får genomslag i boräntorna och varselvågen uteblir kan detaljhandeln under hösten 2012 få bättre fart. Inte minst för att jämförelsetalen (hösten 2011) är väldigt svaga. Rimligt är ändå att räkna med en svag utveckling 2012.

De något mer positiva signalerna från Europa medför att HUI Research skriver upp prognosen för hushållens konsumtion och detaljhandeln med 0,5 procent. Utvecklingen är fortfarande mycket svag men, den justerade prognosen är ändå ett steg i rätt riktning.

	2011	prognos 2012	prognos 2013
BNP	3,9	0,8 (0,5)	2,5 (2,4)
Hushållens konsumtion	2,1	1,5 (1,0)	2,5 (2)
Total detaljhandel	1,2	1,5 (1,0)	2,0 (2,5)
Dagligvaror	0,1	0,5 (0,5)	0,5 (1)
Sällanköpsvaror	2,1	2,5 (1,5)	3,5 (3,5)

Konjunkturöversikt

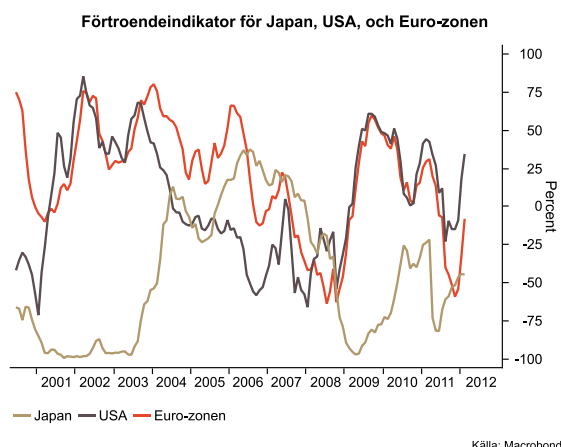
Utsikterna för världsekonomin som helhet är relativt goda men variationen är stor mellan olika regioner. Främst är det Europa som bromsar medan USA nu börjar få fart samtidigt som Asien fortsätter att växa kraftigt. Sedan HUI Researchs decemberrapport har utsikterna för Europa emellertid förbättrats något. Den Europeiska centralbanken, ECB, har genom en andra runda med lån till de europeiska bankerna till 1 procents ränta sänkt risken för en ny finanskris. Totalt har nu svindlande 1000 miljarder euro lånats ut. Samtidigt har euroländerna tagit små steg mot en samordnad plan för hur de sydeuropeiska ekonomierna ska räddas och eurosamarbetet säkras i form av den nya finanspakten. Till detta kan också det nu två veckor gamla räddningspaketet för Grekland adderas, ett räddningspaket som innebär ytterligare nedskrivningar av de grekiska skulderna. Detta tillsammans med ljusare signaler från USA, stigande börser och ett fortsatt starkt Asien medför att utsikterna är ljusare än tidigare.

Recession i Europa

Den europeiska utvecklingen är emellertid allt annat än ljus. Den värsta risken för en ny finanskris tycks vara undanröjd, men under våren ska Spanien, Italien och Frankrike förnya stora delar av lånen på sina statsskulder, en process som kan vara riskfylld om osäkerhet driver upp räntorna för dessa lån. I Grekland ser det extra dystert ut. Skulderna har skrivits av ytterligare för Grekland i det nya räddningspaketet villkorat att landet genomför ytterligare en rad besparingsåtgärder. Nu måste landet generera tillväxt för att kunna börja betala av sina lån, som efter de nya avskrivningarna beräknas ligga på 120 procent av

BNP år 2020. Det nya stödpaketet medför emellertid att det grekiska problemet främst förblir ett grekiskt problem och spridningsriskerna till övriga Europa har tillsvidare avvärjts. Återhämtningen går således åt rätt håll men störs regelbundet av nya problem. Marknaden tvekar exempelvis redan om Grekland verkligen klarar av att uppfylla de krav som EU satt för att lånen ska skrivas av. Spaniens förvärrade situation, ett budgetunderskott som beräknas bli betydligt större än vad som är tillåtet i den nya finanspakten, gör också marknaden instabil.

Oavsett turerna kring stabilitetspakten, räddningen av Grekland och förebyggandet av en ny finanskris bromsas den europeiska utvecklingen av de många skuldyngda stater som måste sanera sina ekonomier. De europeiska hushållen påverkas kraftigt genom lönesänkningar, sänkta bidrag, höjda skatter och momssatser etc. Åtgärder som stramar åt konsumtionsmöjligheterna. Lägg därtill en hög arbetslöshet. Tillväxten kan således inte förväntas komma via europeiska konsumenter. Hoppet står istället till att länderna utnyttjar de 3 år av "gratislån" som ECB tillhandahållit till att genomföra strukturella reformer i syfte att främja tillväxt och företagande, vilket skulle få fart på ekonomin. Exportsektorn kan sannolikt komma att gynnas av en svag euro.

USA växlar upp

Under fjärde kvartalet förra året ökade amerikansk BNP med 1,6 procent i säsongsjusterad årstakt, mätt med Eurostats beräkningar, vilket fortsatt indikerar en stabil men modest återhämtning i den amerikanska ekonomin. Hushållens konsumtion har dessutom inlett året svagt. I januari ökade hushållens konsumtion med 1,4 procent, jämfört med samma månad föregående år, vilket tyder på en relativt svag inledning på 2012 för ekonomin som helhet. Förutsättningarna för hushållens konsumtion har dock fortsatt att förbättras. Arbetsmarknaden har stadigt stärkts under andra hälften av 2011 och inledningen av 2012. Antalet jobb fortsätter att öka och i januari uppgick arbetslösheten till 8,3 procent, vilket kan jämföras med toppnoteringen på 10 procent i oktober 2009. Hushållens inkomster har dessutom ökat under inledningen av året, jämfört med föregående år, och konsumentförtroendet steg kraftigt i februari. Den starkare arbetsmarknaden har gynnat detaljhandeln som fortsatte att öka under inledningen av året. I januari ökade detaljhandeln med 5,8 procent, jämfört med samma månad föregående år. Detaljhandeln i USA har nu ökat med runt 21 procent sedan recessionens bottennotering och omsättningen är nästan 6 procent större än toppnoteringen före

recessionen. Utvecklingen i den amerikanska ekonomin är fortsatt förknippad med osäkerhet och signalerna om tillståndet i ekonomin har generellt sett varit blandade under inledningen av året. Inflationen uppgick till 2,9 procent i januari men flertalet bedömare tror att inflationen nu nått sin topp, till följd av den fortsatt relativt svaga efterfrågan i ekonomin. Produktivitetstökningarna i ekonomin tycks avta och förtroendeindexet för inköpscheferna i tillverkningsindustrin, en industri som återhämtat sig väl, har sjunkit tillbaka något: i februari indikerade indexet fortsatt expansion för ekonomin men med relativt liten marginal. Därutöver fortsätter bostadsmarknaden att utvecklas svagt, vilket visat sig i fortsatt sjunkande bostadspriser under inledningen av året. Dock fortsätter industriproduktionen att öka och ökningen i januari uppgick till 3,4 procent, jämfört med samma månad föregående år.

Prognos för BNP, inflation och arbetslöshet i världsekonomin viktiga industrinationer/områden.

	2011	2012*	2013*
BNP			
USA	1,7	2,5	2,5
Euroområdet	1,5	-0,8	0,7
Japan	-0,6	1,7	1,2
Inflation			
USA	3,1	1,6	1,3
Euroområdet	2,7	1,9	1,4
Japan	-0,3	-0,1	0,1
Arbetslöshet (%)			
USA	9,0	8,1	7,7
Euroområdet	10,1	10,6	11,1
Japan	4,5	4,4	4,2

*=prognos

Norden

Goda offentliga finanser har bidragit till stabilitet och förtroende för ekonomierna i de nordiska länderna under krisen, vilket gjort att större besparingsprogram har kunnat undvikas i de flesta fall. Norge har dock klarat sig bättre än övriga nordiska länder och Danmark har påverkats mest av krisen.

I **Finland** motsvarar exporten cirka 40 procent av BNP och exportstrukturen med maskiner, elektronik och skogsprodukter gör ekonomin känslig för konjunktursvängningar. Exporten i Finland föll under andra halvan av 2011. BNP-utvecklingen i Finland utvecklas hyfsat sedan drygt ett år tillbaka, men ligger fortfarande cirka 3 procent lägre än före lågkonjunkturen 2008-2009. Dock förväntas Finlands BNP-utveckling vara svag även framöver. De oroliga tiderna påverkar dessutom konsumtionen, som mattades av under 2011.

Även arbetsmarknaden påverkas av de försämrade utsikterna. Sysselsättningsökningen som skett i Finland under 2011 har mattats av. Löneökningarna i Finland har pressats ner av krisen och 2011 steg lönerna endast med cirka 2 procent. Löneökningarna förväntas stiga till cirka 3 procent 2012 och 2013. Hög inflation håller tillbaka realinkomstutvecklingen.

Konsumentprisindex, Finland

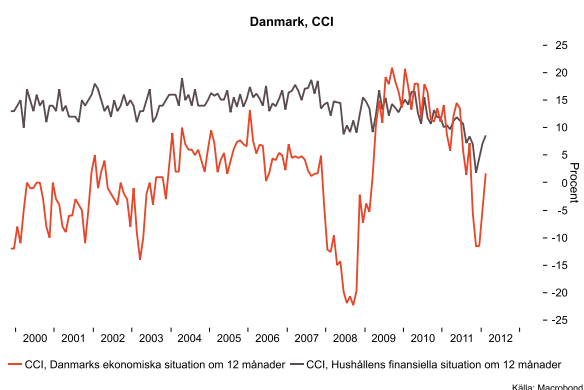
Konsumentpriserna fortsätter att stiga i Finland. I januari steg konsumentpriserna främst på grund av dyrare boende och högre matpriser jämfört med året innan. Boendepreiserna steg bland annat på grund av högre räntor och hyror. Livsmedelspriserna steg framför allt på grund av dyrare alkoholfria drycker och sötsaker samt högre priser på kött samt mjölk- och spannmålsprodukter. Dessa ökningar beror på den skattehöjning som infördes på alkohol, tobak, bensin och socker i januari 2012.

I **Danmark** visade kvartal fyra år 2011 på en ökning i privat konsumtion efter tre kvartal med negativa tillväxttal. Trots den höga sparkvoten spås den danska inhemska konsumtionen endast öka marginellt den närmaste tiden. Det som hjälper tillväxten på traven är den rekordlåga räntan samt möjligheten för danskarna att få förtidspension utbetald. En nolltillväxt för reallöner, fortsatt fallande huspriser och en försämring på arbetsmarknaden bidrar alla till mindre konsumtionsutveckling.

På grund av den europeiska skuldcrisen och därmed en minskad efterfrågan från Danmarks största exportmarknad kommer exporten att dämpas, vilket tillsammans med den låga inhemska efterfrågan kommer att hålla nere BNP-

tillväxten som bedöms hamna på cirka 0,5 procent under 2012.

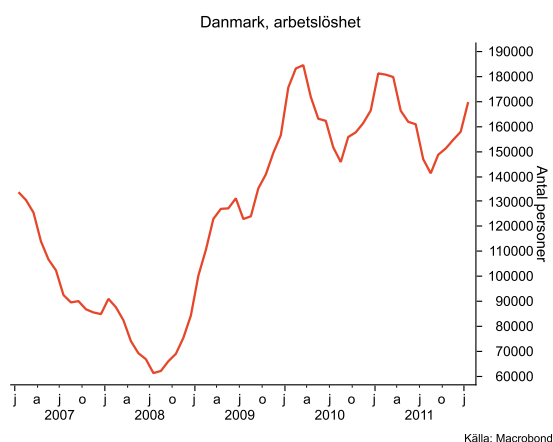
I diagrammet nedan visas hushållens konfidsensindikator i Danmark. Framtidstron har rasat drastiskt under 2011, och hushållens förväntningar på den egna ekonomin nådde under december månad den lägsta nivån på 20 år, men ökade något under januari månad. Även förväntningarna på Danmarks ekonomiska situation låg på nästan samma nivåer som under krisen 2008-2009.

De danska hushållens löneutveckling har varit svag de senaste åren och de löneavtal som slutits kommer säkerligen att göra att utvecklingen den närmaste tiden kommer att fortsätta i samma stil. Samtidigt som lönerna haft en svag utveckling har priserna ökat. En förklaring till detta är de högre råvarupriserna på världsmarknaden, vilka drev upp inflationen i början av förra året. Sedan skatten på fet mat infördes i Danmark i oktober förväntas priserna stiga ytterligare under 2012 och 2013, dock inte lika mycket som under 2011.

Danmarks arbetslöshet har sedan början av 2011 ökat och är nu tillbaka på cirka 160 000 arbetslösa, precis som i början av 2011. Diagrammet nedan visar utvecklingen av arbetslösheten i Danmark sedan 2007, både i privat och offentlig sektor. Det

verkar inte finnas någon förbättring av arbetsmarknadsläget i den privata sektorn under kommande år. Däremot finns en liten chans till minskad arbetslöshet i den offentliga sektorn i och med statens expansiva finanspolitik för att skapa fler arbeten. Arbetslösheten spås totalt sett fortsätta att öka de närmaste åren.

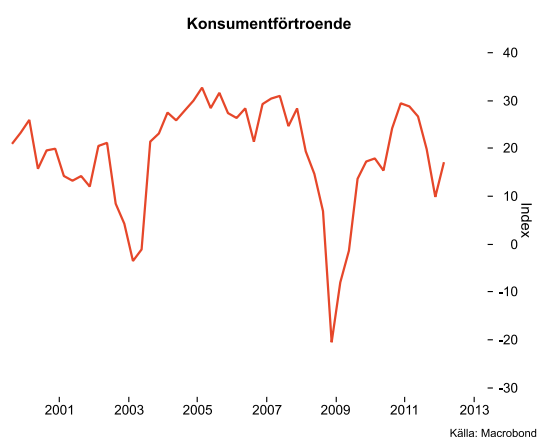

En expansiv finanspolitik kan vara till hjälp för Danmark för att elda på ekonomin då det inte längre finns utrymme att sänka räntorna ytterligare. Detta gör att Danmark kan fortsätta ha en positiv tillväxt 2012, trots att den är mild.

Norge påverkas också av den europeiska krisen. Framförallt i form av den minskade exporten och stramare kreditvillkor. Dock fortsätter oljepriserna att öka, vilket eldar på investeringarna inom oljesektorn som gynnar delar av tillverkningsindustrin.

Konsumtionstillväxten sjönk under 2011 och landade på 1,5 procent jämfört mot föregående år. Nedan visas ett diagram över normmännens konsumentförtroende. Förtroendet för ekonomin hamnade på den lägsta nivån sedan krisen 2008-2009 men har återhämtat sig något under januari. Den låga konsumtionsnivån är dock förvånande,

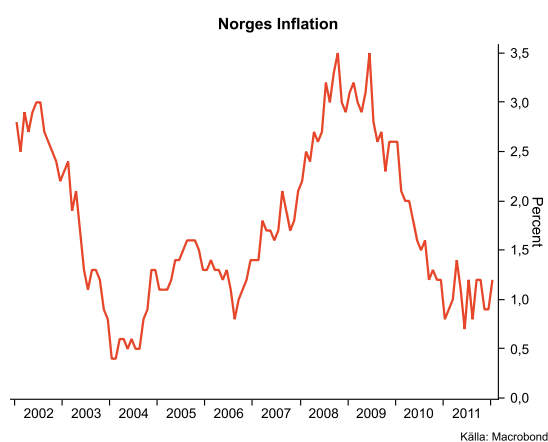
då hushållens reala inkomster har ökat, arbetslösheten är låg och huspriserna höga. Norges privata konsumtion väntas dock stiga under 2012.

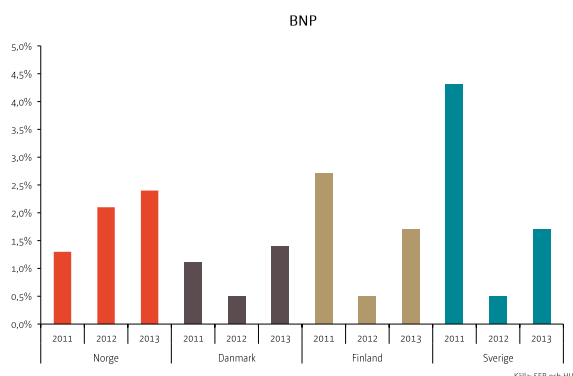
De höga bostadspriserna kan förefalla något oroande, då de fortsatt att öka i nästan ett decennium. De norska hushållen är några av de mest belånade hushållen. Skulderna utgör cirka 200 procent av de disponibla inkomsterna. Höga inkomster och låga räntor driver upp priserna på bostäder. Det är emellertid inte säkert att Norge kommer att hamna i en bostadsbubbla, då bostadspriserna i dagsläget inte utgör något hot. Låga räntor tillsammans med höga skuldnivåer är dock långt ifrån ett idealläge.

Den norska arbetsmarknaden är fortfarande gynnsam och spås fortsätta vara stark. Tillväxten på arbetsmarknaden dämpades under kvartal fyra 2011. Sysselsättningen ligger över nivåerna före recessionen, men sysselsättningsgraden och förvärvsfrekvensen ligger lägre. Färre lediga platser tyder ändå på en något svagare arbetsmarknad framöver.

Inflationen har uppvisat en stigande trend under det senaste halvåret. Uppgången beror delvis på högre löneökningar samt en omsvängning i matpriserna. Framöver bedöms inflationen öka till följd av stigande priser på inhemskt producerade varor, högre elpriser samt på högre indirekta skatter på bland annat mat.

Diagrammet nedan redovisar de nordiska ländernas BNP-utveckling samt prognoser för 2012 och 2013. Norge prognosticeras en utveckling på 2,1 procent 2012, Danmark 0,5 procent, Finland 0,5 procent och Sverige 0,8 procent tillväxt.

Den nordiska försörjningsbalansen 2010-2013. Real utveckling, 2010 års referenspriser.

	Norge				Danmark				Finland			
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013
Hushållens konsumtion	3,7	2,2	2,6	3,3	1,9	-0,5	0,5	1,4	2,7	2,6	1,6	2
Offentlig konsumtion	1,7	0,8	2,6	2,3	0,3	-0,5	0,5	0	0,6	0,5	0,3	0,3
Bruttoinvesteringar	-5,2	7,5	5,2	5,1	-3,7	-0,5	2	3	2,8	6,5	2	4
Lagerinvesteringar	1,9	-0,4	-0,6	0	0,8	0,3	0	0	0,6	0,1	0	0
Export	1,8	-1,4	1,4	2,1	3,2	7	0,5	3	8,6	0	4	5,1
Import	9,9	1,3	2,4	4,9	3,5	5	1	3	7,4	0,2	6,6	6,2
BNP	0,7	1,3	2,1	2,4	1,3	1,1	0,5	1,4	3,6	2,7	0,5	1,7
KPI årstakt, %	2,5	1,2	1,5	2	2,2	2,6	1,7	1,8	1,7	3,3	1,8	1,9
Arbetslöshet, %	3,6	3,3	3,4	3,3	4,2	4	4,3	4,2	8,4	7,8	8	8

Källa: SEB.

Sverige

När den europeiska ekonomin går in i recession 2012 för den med sig Sverige in i en ny lågkonjunktur. 2011 stannade som ett starkt år för svensk BNP-tillväxt på 3,9 procent men sista kvartalets utveckling stannade på betydligt svagare 1,1 procents tillväxt. Jämförs det tredje kvartalets utveckling 2011 på 4,5 procent med det fjärde kvartalets tillväxt på 1,1 procent åskådliggörs tydligt den snabba vändning som skedde under fjolårets andra halvår då svensk ekonomi gick från högkonjunktur till lågkonjunktur på ett kvartal.

Europa utgör majoriteten av den svenska exportmarknaden och en svag efterfrågan där leder till en svag utveckling även för svensk del. Den svenska ekonomin kommer också att bli extra konkurrensutsatt om euron försvagas. Till detta kommer också lönesänkningar i delar av Europa samtidigt som lönerna höjs i Sverige, vilket ytterligare sänker industrins konkurrenskraft. Exporten kommer således inte att bidra till BNP-tillväxten 2012. Den svaga utvecklingen medförde också att Riksbanken valde att sänka räntan ytterligare en gång i februari 2012.

Räddningen för svensk ekonomi står till den inhemska konsumtionen. Hushållens konsumtion bedöms utvecklas försiktigt men skulle kunna

övertaska positivt. Riksbanken kan sannolikt genomföra någon sänkning till från dagens nivå på 1,5 procent. Får detta också genomslag i hushållens boräntor kommer det att frigöra köpkraft. Det kommer dessutom att ge den för konsumenten psykologiskt viktiga bostadsmarknaden stöd. Detta tillsammans med en stigande börs har höjt hushållens framtidstro som fortvarande är svag men inte längre avgrundsdeep. Avgörande blir hur allvarligt den europeiska krisen slår på varsel och sysselsättning i Sverige. Antalet varsel har börjat stiga men är fortfarande långt från de alarmerande nivåer som syntes under 2008 och 2009 och som medförde att konsumtionen i det närmaste punkterades kortsiktigt.

De starka svenska statsfinanserna ger regeringen goda möjligheter att stimulera ekonomin. Eftersom regeringen inte längre tycks få gehör för skattesänkningar i riksdagen väntas stimulanserna främst riktas in mot arbetsmarknadspolitiska åtgärder, investeringar i infrastruktur och ökat statsbidrag till kommuner. Någon form av stimulans kommer således att kunna hålla tillväxten uppe.

Stimulanser och de något ljusare signalerna från Europa medför att hösten 2012 torde kunna andas optimism och vändningen ske redan under

innevarande år. Inköpschefsindex, som mäter inköparens framtidsplaner, visar att den minskning som skett under 2011 nu planat ut. Det tyder på att den djupa kris som vi såg 2008 och 2009 inte är aktuell. Vändningen kommer tidigare. Rimligt är ändå att räkna med ett svagt år men förutsättningarna för en vändning och god utveckling 2013 ser allt bättre ut.

Den svenska försörjningsbalansen 2010-2013.

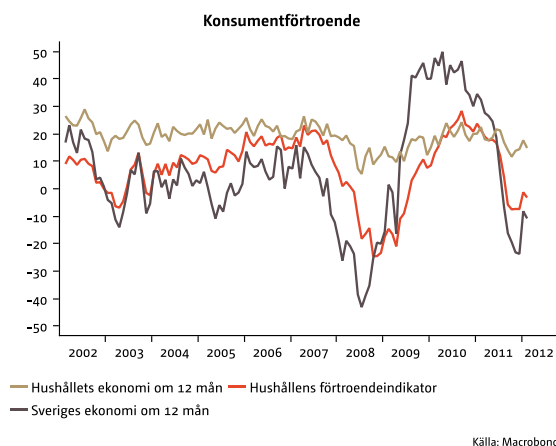
	Mdkr 2011	2011	2012*	2013*
Hushållens kons	1 644 962	2,1	1,5	2,5
Offentlig kons	907 060	1,8	1,0	1,5
Bruttoinvesteringar	637 615	9,2	0,5	3,0
Lagerinvesteringar	39 734	0,7	0,0	0,0
Export	1 767 960	6,8	0,5	5,0
Import	1 535 673	6,1	1,0	5,0
BNP	3 461 658	3,9	0,8	2,5
KPI- årstakt % ¹		3,0	1,4	1,9
Reporänta % ¹		1,8	1,5	1,7
Arbetslöshet % ¹		7,5	7,7	7,7
Disp inkomst % ²		3,0	2,2	2,1

Källa: ¹= Riksbanken, ²= SEB, *=prognos

HUI justerar upp prognosen för hushållens konsumtion från 1,0 till 1,5 procent. Detta medför att BNP-prognosen skrivs upp från 0,5 till 0,8 procent. En förändring i rätt riktning men alltså en utvecklingstakt som, trots detta, är mycket svag.

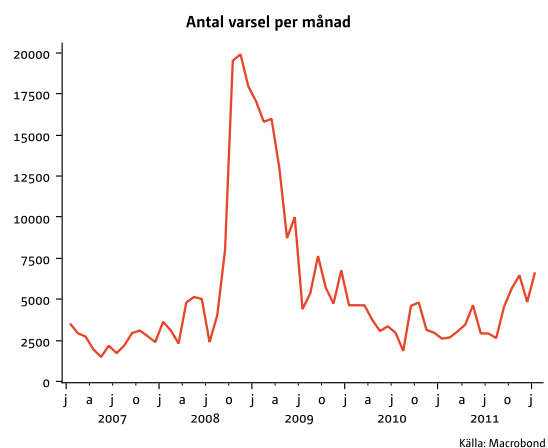
Hushållens konsumtion

De svenska hushållen har oroat sig under hela 2011. Vad händer i Europa? Hur utvecklas bostadsmarknaden? När kommer varselvågen? Detta har sänkt humöret och bidragit till återhållsamhet och högt sparande. Nu har ECB och de europeiska politikerna genomfört åtgärder som undanröjt den största risken för en ny finanskris, vilket minskar oron. Samtidigt har riksbanken genomfört två räntesänkningar, vilket gör att bostadsmarknaden torde stabiliseras eller åtminstone att fortsatta prisnedgångar skjuts på framtiden, givet att räntesänkningarna också får genomslag i hushållens boräntor. De faktorer som oroar hushållen har därmed stabiliserats och de sista månaderna har också hushållens förtroende stigit.

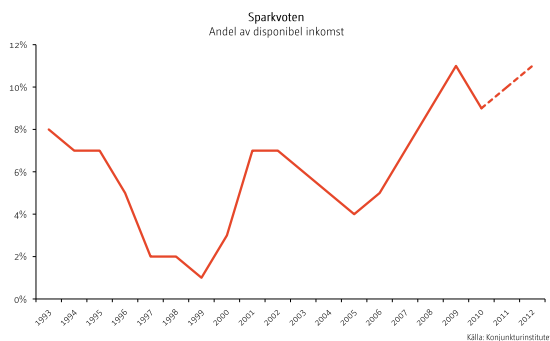

Kvar är emellertid den realekonomiska situationen. Även om de största riskerna för en ny finanskris undanröjts är Europa i recession under året, vilket för med sig en lågkonjunktur i Sverige. I den mån det också leder till varsel och arbetslöshet i Sverige kommer konsumtionen att bromsas. Antalet varsel

nådde under januari 2012 den högsta nivån sedan krisåret 2009 men är fortfarande inte alarmerande höga, se diagram nedan. Ur ett övergripande konsumtionsperspektiv är varsel värre än arbetslöshet eftersom varsel gör många fler konsumenter oroliga och återhållsamma.

Hushållen kan sannolikt sluta oroa sig för omvärldskonjunkturen men får istället oroa sig över den svenska lågkonjunkturen och det gör att sparandet, nu med nya argument, förblir högt. Först när hushållen får positiva signaler både från omvärld och svensk ekonomi väntas sparandekurvan vända ner och bidra med krut till konsumtionen.

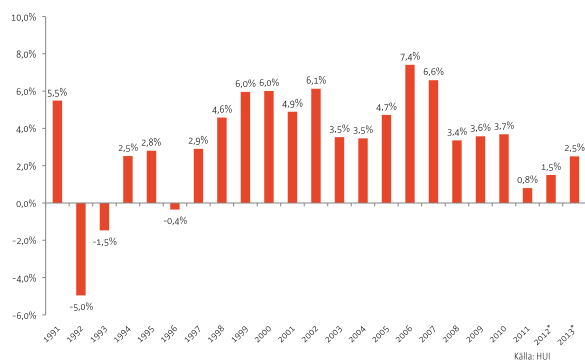
Oroande för de svenska hushållen är den ökade belåningen. Den låga ränta som varit sedan finanskrisen 2008 och 2009 har medfört att lånestocken ökat med 25 procent. När riksbanken under det senaste året har höjt räntan har det slagit hårt. Den faktiska ränta hushållen får betala är dessutom högre eftersom boräntorna har stigit mer än riksbankens ränta. Under den senaste månaden har även boräntorna sjunkit, vilket ger en välkommen lättnad för hushållen.

Detta kan också stabilisera den så viktiga bostadsmarknaden som svajat under hela 2011. Stabilare bostadsmarknaden skapar tryggare hushåll och bättre fart på konsumtionsutvecklingen.

En lägre ränta samt positiva signaler från Europa medför att HUI höjer prognosen försiktigt för hushållens konsumtion, från 1,0 till 1,5 procent 2012. Under 2013 väntas svensk ekonomi som helhet få bättre fart och så även hushållens konsumtion som då ökar med 2,5 procent.

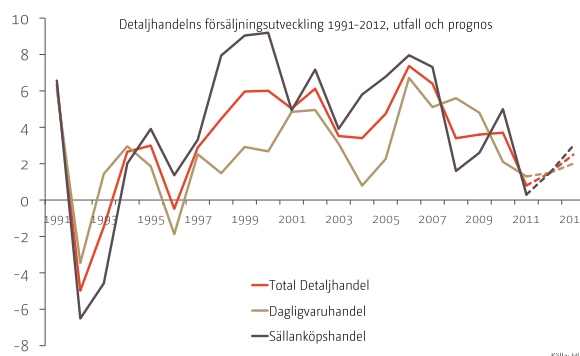
Detaljhandeln i Sverige

Efter flera års lågkonjunktur för svensk ekonomi men högkonjunktur i svensk detaljhandel kom den lägre temperaturen ifatt detaljhandeln. Tillväxten 2011 stannade på 0,8 procent, vilket är den svagaste ökningen sedan 1996.

Med en svensk ekonomi som går in i lågkonjunktur, ett ökat antal varsel och stigande arbetslöshet är det svårt att vara optimistisk inför 2012. Året började emellertid ljust med en försäljningsökning i januari med 2,0 procent. Efter ett svagt halvår är det en riktigt bra tillväxt. Januari och februari är de minst viktiga månaderna omsättningsmässigt och alltså svåra att dra någon slutsats från. Januarförsäljningen pumpades också upp av omfattande reor samt ett vintrigt väder som slutligen intog landet. Det är alltså inte rimligt att räkna med att försäljningen fortsätter i denna tillväxttakt. HUI:s scenario bygger på fortsatt svag utveckling under årets första halvår för att därefter lyfta något. De små steg framåt som skett mot en lösning i Europa och mindre risk för en ny finanskris gör att vi vågar tro på en något bättre höst än vad vi tidigare bedömt. Kan hushållens

optimism stiga till följd av minskad oro för Europa kan detta ge positiva följder för detaljhandeln. De något bättre förutsättningarna för svenska hushåll medför att HUI skriver upp prognosen från 1,0 till 1,5 procent. Trots uppskrivning är alltså prognosen för 2012 en svag utveckling för detaljhandeln. Stabilare tillväxt väntas först 2013.

Stabil dagligvaruhandel

Dagligvaruhandelns försäljningsutveckling har efter en svag utveckling under stora delar av 2010 och 2011 nu visat upp tre månader i rad av stabilare tillväxt såväl nominellt som rensat för prisökningar. Försäljningen väntas kunna fortsätta på denna mer optimistiska bana. Dagligvaruhandeln kan vara vinnaren i lågkonjunktur om konsumenterna väljer bort konsumtion som restaurangtjänster och istället kompenserar sig med "vardagslyx" inom dagligvaruhandeln. Den efterfrågan hushållen har av "värde för pengarna-produkter", lågprissortiment och olika erbjudanden kan branschen möta. Lanseringar av nya butikskoncept och varor medför att branschen har ett bra

erbjudande mot konsumenten när denna går in i lågkonjunktur. Prognosen på 1,5 procents tillväxt ändras inte, inte heller den för prisökningstakten på 1,0 procent. Möjligtvis skulle pristaken kunna

bli ännu lägre. Världsmarknadspriserna väntas inte stiga under året då den europeiska recessionen håller nere efterfrågan från europeiska konsumenter.

Prognos för detaljhandeln samt ett antal underbranscher

	Mdkr	2011		Prognos 2012		Prognos 2013	
		löp	fast	löp	fast	löp	fast
Dagligvaruhandel	280	1,3	0,1	1,5	0,5	2,0	0,5
Sällanköpshandel	342	0,3	2,1	1,5	2,5	3,0	3,5
Byggvaruhandel	36	1,7	-1,8	1,0			
Elektronikhandel	45	-4,9	11,5	1,0			
Klädhandel	53	1,8	0,1	2,0			
Möbelhandel	28	-1,3	1,5	1,0			
Sport och fritid	20	-1,7	-0,9	2,0			
Övrigt	160	3,8	0,4	1,6			
Total detaljhandel	622	0,8	1,2	1,5	1,5	2,5	2,0

Mindre svag sällanköpsvaruhandel

För sällanköpsvaruhandeln var 2011 ett mycket svagt år. Helårsutvecklingen stannade på 0,3 procent och för flera branscher minskade försäljningen. Till förlorarna hör elektronikhandeln som minskade med 5 procent och möbelhandeln och sporthandeln vars försäljningsminskningar stannade på 1,5 procent. Under 2012 väntas försäljningen för flera branscher fortsätta svagt. De mest konjunkturkopplade branscherna, byggvaror, möbler och elektronik, väntas få den svagaste utvecklingen. Ett ökat antal varsel och osäker omvärldskonjunktur gör hushållen avvaktande. För dessa branscher innebär det att köpen skjuts fram. Bostadsmarknaden är också en nyckel, en högre omsättningshastighet på boende medför också en

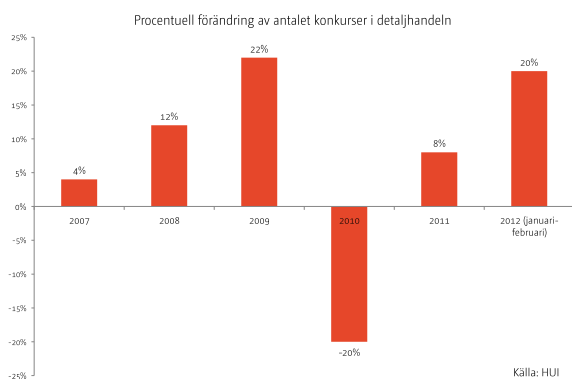
högre omsättningshastighet på varor i dessa branscher. En osäker bostadsmarknad medför å andra sidan det omvända. Kan räntesänkningarna få genomslag för hushållen skulle det kunna lätta på bostadsmarknaden, något som alltså skulle gynna handeln.

Sporthandeln och klädhandeln väntas öka något starkare. Branscherna är inte lika kapitalintensiva som ovan nämnda och styrs av hushållens "löneplånbok" snarare än "låneplånbok". Prognoserna skrivs till 2,0 procent för sport och kläder.

Våren nyckeln till överlevnad

Den svaga utvecklingen syns i antalet konkurser. För näringslivet minskade antalet konkurser med i

genomsnitt 3 procent under 2011 medan detaljhandelns konkurser ökade med 8 procent. Handelns företag har sett en ökad konkurrens de senaste åren med etableringshysteri i nästan varje bransch. Detta i kombination med att konsumenten också håller i plånboken har medfört att konkurserna ökar. Under årets första två månader har hastigheten i antalet konkurser tilltagit och uppgick i januari och februari till 20 procent. Även om försäljningen för handeln som helhet blir bättre 2012 ser utvecklingen alltså svår ut för många branscher med både svag utveckling och hög konkurrens. Bedömningen är alltså att antalet konkurser kommer att fortsätta att öka under året. Kan handeln få stabil fart under årets senare del kommer det att rädda många företag. Dröjer återhämtningen ser det emellertid bekymmersamt ut för många företag som efter ett eller ett par års svag försäljning inte klarar många månader till med dålig lönsamhet.

Slut i hyllan?

Ett svagt 2011 avslutades med ett mycket svagt sista kvartal. Julhandeln slog visserligen rekord för handeln som helhet men många branscher hade minusutveckling under julen och även för handeln som helhet minskade försäljningen under 2011 års sista kvartal. En svag final betyder också en

begränsad budget för inköp till hösten 2012. Under årets inledning har inköpen för hösten 2012 genomförts och resurserna har således varit begränsade. Det betyder dels att alla de företag som levererar varor till handeln kommer att få se en minskad orderingång, dels att utbudet i butikerna 2012 inte kommer att vara på topp. Betydelsen av detta är givetvis svår att överblicka. Klart är att om handelns utbud är trist och dåligt uppdaterat väljer konsumenten att lägga sina pengar på något annat, exempelvis restaurangbesök och resor. Klart är också att de aktörer som hade det tufft 2011 och till följd av det har ett sämre utbud 2012 kommer att få det fortsatt tufft.

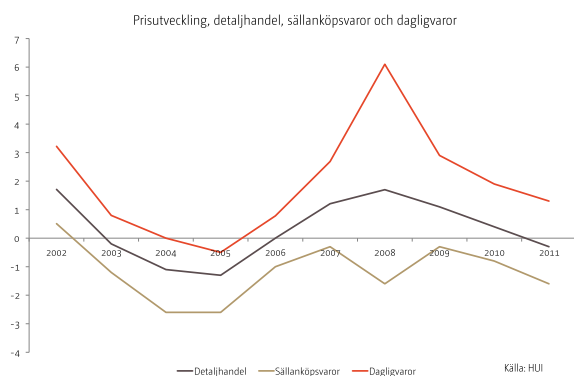
Ingen hjälp från regeringen

I den vårbudget som kommer att lanseras i april är bedömningen att någon skattesänkning inte kommer att genomföras. Läget för svensk ekonomi, med stabila statsfinanser och i ett skede när ekonomin går in i lågkonjunktur, hade annars varit som upplagt för att elda på konsumtionen via skattesänkningar. Regeringen har också haft skattesänkningar som sitt främsta verktyg men sedan fjolårets val får detta inte längre gehör i riksdagen. Någon form av stimulans kommer emellertid att lanseras. Bedömningen är dock att dessa riktas in mot arbetsmarknadspolitiska åtgärder, investeringar i infrastruktur och ökat statsbidrag till kommuner. Välkomna åtgärder, dock inte direkt konsumtionshöjande.

Svagt tryck på priserna

Den importberoende handeln vinner på att den svenska kronan är stark och möjligtvis också kommer att förstärkas. Detta i kombination med en svag efterfrågan i omvärlden med låga världsmarknadspriser leder till att prisökningarna under 2012 blir återhållsamma. Inom

sällanköpsvaror sjunker priserna med cirka 1,0 procent under 2012 och för dagligvaruhandeln ökar de med 1,0 procent. För handeln som helhet innebär det alltså att priserna förblir oförändrade. Den låga inflationen kommer emellertid att stiga i takt med att Europa frisknar till och efterfrågan stiger. Då kommer också priserna att börja stiga. Den råvarukris vi såg under 2008 och som lyst med sin frånvaro sedan dess kommer med all sannolikhet tillbaka när världskonjunkturen vänder upp.

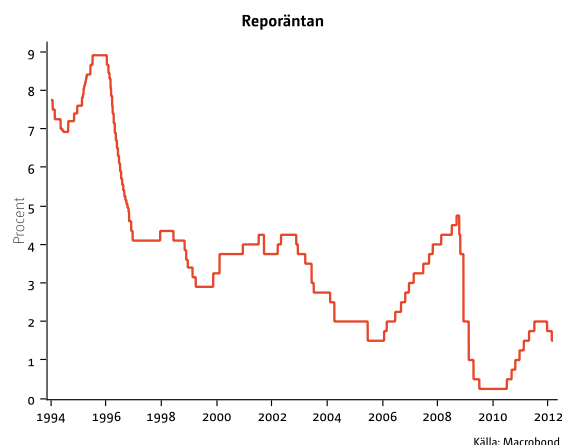

Kontracyklisk handel

Räntans betydelse för handeln har stigit. Hushållen är idag högre belånade och konsumtionsutrymmet påverkas i högre utsträckning av svängningar i räntan. Sedan finanskrisen, då räntan sänktes kraftigt, har hushållens skulder ökat med 25 procent. En oroande utveckling eftersom en ökad skuldsättning är det som startade bolånekrisen i många västländer. Räddningen är att bostadsmarknaden ännu inte har försvagats särskilt och hushållens förmögenhet alltså inte minskat. Skulle bostadspriserna falla kraftigt är det emellertid inte orimligt att svensk handel följer utvecklingen i Danmark där handeln har minskat med drygt 10 procent sedan 2005, bland annat till följd av en punkterad bomarknad. Så dystert behöver utvecklingen inte bli i Sverige men klart är

att hushållens köpkraft är tydligt kopplad till ränteläget.

Den lågkonjunktur Sverige har klivit in i har hittills medfört att riksbanken sänkt räntan med 0,5 procentenheter. Sannolikt kan räntan komma att sänkas ytterligare från dagens nivå på 1,5 procent. Under den senaste månaden har riksbankens räntesänkningar också gett genomslag på boräntorna som sjunkit något. Detta medför således en lättnad för hushållen som kan höja sin konsumtion eller sitt sparande när mindre pengar behöver spenderas på räntebetalningar. Detta ger ett något paradoxalt läge där en försvagad ekonomi med lägre ränta stärker köpkraften samtidigt som en förstärkt ekonomi höjer räntan och sänker köpkraften.

Detta är givetvis inte hela sanningen. När ekonomin stärks får fler jobb och optimismen stiger, löner stiger och så även köpkraften. Faktum är dock att handeln utvecklades starkt under 2008-2010 när svensk ekonomi var svag för att sedan försvagas 2011 när svensk ekonomi var stark. 2012 har vi en ny lågkonjunktur i Sverige samtidigt som handeln ser att försäljningen vänder upp. Handeln har i viss mån alltså blivit kontracyklisk.

Hellre på botten än på väg ner

Den återhämtning som skett på svensk arbetsmarknad sedan finskrisen 2008 och 2009 har stannat av och kommer under 2012 att bytas mot en ökad arbetslöshet. För detaljhandelns försäljningstillväxt är det bekymmersamt eftersom det sänker hushållens köpkraft. Det största problemet är emellertid inte den köpkraft som försvinner i samband med arbetslöshet, snarare den som undanhålls under oron i väntan på. Varsel är av denna anledning värre än faktiskt arbetslöshet.

En procentenhet ökad arbetslöshet innebär att cirka 50 000 människor förlorar jobbet. Skulle dessa sluta handla helt innebär det ett totalt köpkraftsbortfall på 3 miljarder kronor (Genomsnittssvensken handlar för 60 000 kronor per år). Detta är emellertid ett orimligt antagande med de välutbyggda försäkringssystem som Sverige har. Antar vi istället att konsumtionen halveras betyder det ett köpkraftsbortfall på 1,5 miljarder, något som skulle sänka tillväxttakten i handeln med 0,25 procent. Arbetsförmedlingens prognos över arbetslösheten är att den stiger med cirka en procentenhet från 2011 till 2013. Det innebär således ett mindre köpkraftsbortfall för

detaljhandeln. Om 2012 skulle bli riktigt dystert och arbetslösheten stiga med 2 procentenheter skulle det således bara slå en halv procent på tillväxten 2012. Betydligt mer oroande är att alla konsumenter håller i plånboken på väg in i krisen. Av denna anledning kan ett läge i lågkonjunktur alltså gynna handeln.

Sammanfattningsvis

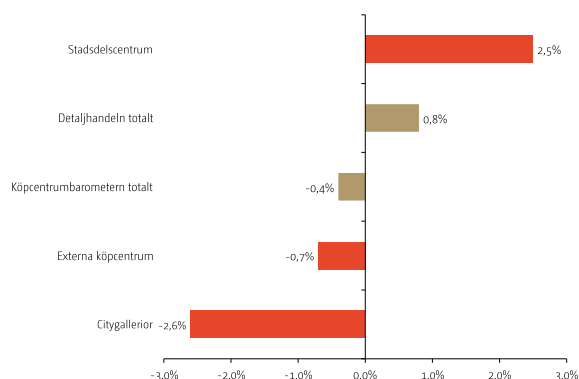
Sammanfattningsvis kan vi konstatera att tillväxten 2011 var svag och att den förblir så under 2012. Framsteg i Europa minskar hushållens oro för en ny finanskris men ett ökat antal varsel höjer hushållens oro igen. Inledningsvis är hushållens oro fortsatt hög och det resulterar i en återhållsam shoppingtakt. Varselstatistikens utveckling blir mycket intressant att följa. Kan denna behållas på en låg nivå kommer handeln att kunna prestera bra under årets andra halvår. Kan de räntesänkningar som skett också få genomslag i hushållens boräntor kan de ge handeln ytterligare fart. Rimligt är ändå att utgå från att 2012 blir svagt och att hoppas på positiva överraskningar.

Köpcentrumhandeln

2011 blev ett tungt år för den svenska detaljhandeln och likaså för landets köpcentrum. Det var tydligt att läget i världsekonomin påverkade de svenska konsumenternas köplust negativt och efter två relativt starka år 2009 och 2010 kom nu rekylen. Trots att hushållen under året hade en fortsatt relativt god ekonomi kom inte denna detaljhandeln till godo utan gynnade istället andra delar av ekonomin som exempelvis bilhandeln och restaurangsektorn.

...och vinnaren är!

För landets köpcentrum var 2011 lite av ett förlorat år och många aktörer fick se kunderna svika sina handelsplatser. Utöver att många konsumenter valde att lägga sina pengar i andra branscher så verkar det också ha varit så att vissa konsumenter valde andra typer av handelsplatser före köpcentrum och gallerior. När olika typer av köpcentrum studeras framgår att det, som väntat, var stadsdelscentrumen som uppvisade den starkaste tillväxten och citygallerierna den svagaste. Det finns många förklaringar till detta. En förklaring till att citygallerierna hade en svag tillväxt var att klädhandeln generellt utvecklades mycket svagt under året. Eftersom citygallerior har en stor andel av sitt utbud inom just denna bransch drabbas de extra hårt när modekontot minskar. Att stadsdelscentrum har utvecklats väl under året beror delvis på att flera aktörer har sett styrkorna i denna typ av lägen och också genomfört investeringar under de senaste åren. Liljeholmstorgets galleria (Citycon) är ett bra exempel på detta och vi kommer sannolikt att få se fler liknande satsningar under de kommande åren.

Minskade snittköp?

En fråga som har diskuterats flitigt under de senaste åren är huruvida antalet besökare i köpcentrum minskar eller ökar och hur snittköpen påverkas av detta. Under 2011 minskade antalet besökare i köpcentrum med 0,1 procent samtidigt som omsättningen minskade med 0,4 procent. Detta indikerar att snittköpen under 2011 minskade något. Det finns dock ingen tydlig trend i detta då utvecklingen varierar över tid. Under 2010 var förhållandet det omvända då snittköpen ökade marginellt under året. Det går alltså inte att dra någon generell slutsats i den ena eller andra riktningen.

Ett händelserikt år

2011 var ett relativt intensivt år investeringsmässigt och flera köpcentrum bytte ägare. Den kanske mest uppmärksammade affären var AMF Fastigheters köp av citygallerierna Ringen, Fältöversten och Västermalmsgallerian i Stockholm. Säljare var Centeni som nu enbart har

Skärholmen Centrum kvar i portföljen. Under året gavs också ytterligare besked om det kommande mastodontbygget Mall of Scandinavia i Solna utanför Stockholm. Första spadtaget är nu taget och öppning beräknas till 2015. Nu kvarstår att se vad denna, även med kontinentala mått, stora anläggning ska fyllas med.

Många nyheter under året

2012 har också många spännande hållpunkter. Närmast i tiden ligger invigningen av gallerian Mood i centrala Stockholm. Utöver att gallerian är en av de största satsningarna på detaljhandeln i centrala Stockholm på många år är det också många som är spända på hur gallerian ska kunna hävda sig i konkurrensen. AMF Fastigheter har satt ribban högt och har stort självförtroende inför öppningen. Intressant är också AMF:s och Vasakronans satsning på kvarteret Spektern i hörnet Hamngatan/Regeringsgatan. En utveckling av de centrala stråken i Stockholm är mycket välkommen och i sammanhanget bör också nämnas den satsning som Stockholm Visitors Board, Svensk Handel, SHR med flera har vad gäller utvecklingen av den så kallade Stockholmsmodellen 2020. Detta är en vidareutveckling av den nationella strategin för utveckling av svensk turism som lanserades under 2010. Syftet med arbetet är att lyfta och stärka turismen i Stockholm och att utveckla Stockholm som destination och i detta ingår satsningar på att tydliggöra detaljhandeln styrkor och möjligheter.

Senare i höst öppnar också Emporia (Steen & Ström) utanför Malmö och även här blir det

intressant att se vilka avtryck handelsplatsen kommer att göra i den mycket hårda konkurrensen i regionen.

Utvecklingen 2012

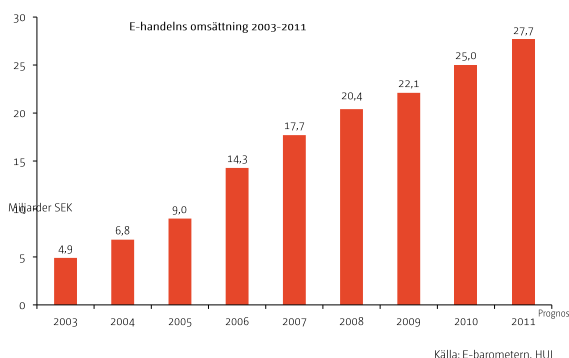
HUI:s prognos för det kommande året pekar på en fortsatt svag utveckling för detaljhandeln totalt sett. Detta kommer naturligtvis att vara riktmärket även för köpcentrumhandeln, men det blir intressant att se hur olika branscher inom handeln kommer att utvecklas eftersom vissa av dessa är över- alternativt underrepresenterade i vissa typer av köpcentrum. En ökad klädhandel kan sannolikt inverka positivt på citygalleriornas förutsättningar att växa under året, precis som det under 2011 påverkade negativt.

En faktor som borde tala för köpcentrumhandeln är också att utbudet inom café- och restaurangsektorn ökar. Detta innebär dels en större riksspridning generellt, men också att man som fastighetsägare faktiskt inte blir lika konjunkturkänslig när konsumenter, som under 2011, prioriterar restauranger före shopping.

2012 kommer sannolikt att bli ännu ett relativt svagt år, men det blir också ett år präglad av flera stora öppningar och sannolikt även ett flertal nya butikskoncept på den svenska marknaden.

Optimistisk e-handel

Under hela 2011 visade e-handeln starka tillväxttal, stod emot det allt mer osäkra ekonomiska klimatet och fortsatte att ta andelar av den totala detaljhandeln. När e-handelsåret sammanfattades hade e-handeln växt med 10,6 procent jämfört med föregående år. Det kan jämföras med detaljhandeln som helhet, vars tillväxt stannade på 0,8 procent. Totalt omsatte e-handeln med varor 27,7 miljarder under 2011, vilket gör att den nu står för fem procent av den egentliga detaljhandeln.

Förklaringarna till e-handels starka ställning är många. Att handla på nätet är en självklar del av vardagen för både män och kvinnor i alla åldrar. Drygt sju av tio konsumenter köpte varor på nätet under 2011 års sista kvartal. De senaste årens lågkonjunktur med ökat prisfokus kan också ha ökat intresset för nätet där prisjämförelser och informationsinsamling före köp är möjligt, något som konsumenten utnyttjar extra flitigt i lågkonjunktur. Den tekniska utvecklingen, inte minst med möjligheten att surfa och handla via mobiltelefonen, ökar också e-handels försäljning.

Trots vikande konjunktur och internationell finansoro är tongångarna positiva från såväl konsumenter som e-handelsföretag inför 2012. Sex av tio konsumenter tror att de kommer att e-handla det kommande kvartalet. Sju av tio e-handelsföretag tror att deras omsättning kommer att öka jämfört med samma period året innan. Endast ett av tio företag tror på en minskning.

Bransch	Omsättning 2011 (miljarder kr, ca)	Tillväxt Q4 2011
Hemelektronik	6,7	14%
Kläder/skor	6,0	8%
Böcker/media	3,1	4%
Sport/fritid		32%
Heminredning/möbler		22%
Övrig e-handel	11,8	18%
e-handel totalt	27,7	13%

E-handels två största delsegment, hemelektronik och kläder/skor befäste sin tillväxttakt under årets sista kvartal. Hemelektronik växte under perioden med 14 procent jämfört med samma tid förra året och omsatte totalt 6,7 miljarder under året. För kläder/skor blev tillväxten 8 procent, en identisk takt med föregående kvartal. När året summeras för detta segment landar den totala omsättningen på 6,0 miljarder.

Två allt hetare e-handelsbranscher är sport/fritid respektive heminredning/möbler. Båda visade mycket starka tillväxttal för det fjärde kvartalet 2011. Sport/fritid växte med imponerande 32 procent och heminredning/möbler med 22 procent. En viktig förklaring är att ett antal namnkunniga aktörer inom dessa branscher har

ökat sin aktivitet på nätet under föregående år. På frågan vad e-handelsföretagen pekar ut som den största utmaningen för svensk e-handel framöver lyfts framförallt logistik och leveranser fram. En välfungerande logistik är en framgångsfaktor för att lyckas som e-handlare. Livsmedel har under

lång tid pekats ut som en av e-handels framtidssektorer och det är också den bransch som flest e-handelsföretag tror kommer att ha den kraftigaste försäljningsökningen på nätet 2012.

Turismens utveckling

Preliminär statistik från SCB och Tillväxtverket redovisar en svag ökning för svensk turism i kommersiella övernattningar på knappt 1 procent för 2011. Svensk turism bromsade därmed in under hösten 2011. Trots att Sverige redovisade den bästa BNP-tillväxten under 2011 redovisade turismen i de övriga nordiska länderna en bättre volymtillväxt.

Resandet i de nordiska länderna är till stor del kopplat till konjunkturen. Finland har redovisat den bästa gästnattsutvecklingen under både 2010 och 2011, vilket är en följd av att tillväxten i Finland var bättre än den i både Norge och Danmark under motsvarande år. Sverige hade starkast BNP-tillväxt under 2010 och 2011.

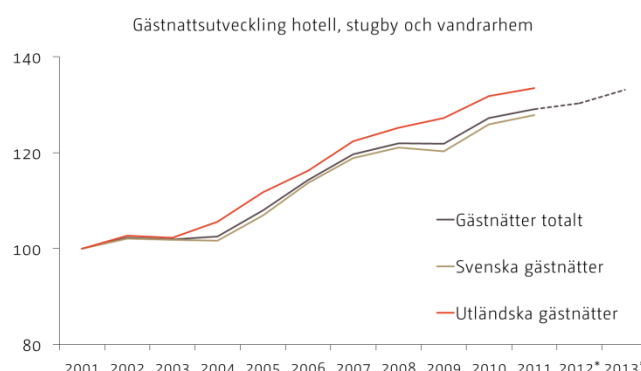
Utveckling kommersiella gästnätter	2009	2010	2011*
Sverige	1,8%	2,7%	0,9%
Norge	-2,0%	1,8%	1,9%
Danmark	-5,6%	2,5%	3,8%
Finland	-4,6%	3,7%	3,9%

Källa: SCB, SSB, Danmarks Statistik och Statistikcentralen Finland.

*preliminär statistik

HUI spår en svag BNP-tillväxt i Sverige, Danmark och Finland för 2012, vilket innebär en avmattning i antalet gästnätter. BNP-utvecklingen i Norge förväntas ligga relativt stabilt på drygt 2 procent.

Under januari månad redovisade hotellen, stugbyarna och vandrarhemmen en gästnattsökning på 2,9 procent trots en relativt pessimistisk inställning både inom näringslivet och bland de svenska hushållen.

Källa: SCB, Tillväxtverket

* prognos

Trots att hotellen och restaurangerna är förhållandevis optimistiska är HUI:s sammantagna bedömning att gästnattsvolymerna endast kommer att öka marginellt under 2012.

Affärsresande

Affärsresandet följer konjunkturen och med en fortsatt låg tillväxt under 2012 förväntas antalet affärsresor vara oförändrat. Vid ekonomisk osäkerhet märks inte bara en avmattning i antal resor utan också i affärsresenärernas konsumtionsmönster. Både kostnads- och miljörestriktioner påverkar affärsresenärernas beteende. En ökad kostnadsmedvetenhet innebär att affärsresenärer väljer lågkostnadsflyg, övernattar på budgethotell och är mer benägna att förhandla om priserna.

Ett segment som påverkas negativt under lågkonjunkturer är konferensmarknaden som ofta tappar bokningar och utsätts för en kraftig prispress. Sena bokningar innebär även att det blir

svårare för anläggningarna att planera den egna verksamheten.

Antalet affärsresor är starkt kopplat till konjunkturen och den rådande osäkerheten både inom tillverkningsindustri, byggindustri och tjänstesektorn medför att HUI spår oförändrade volymer under 2012.

Fritidsresande

Hushållen var i februari fortsatt pessimistiska både sett till den egna ekonomin och till Sveriges ekonomi som helhet. De stimulansåtgärder som genomfördes under den senaste lågkonjunkturen, jobbskatteavdrag och kraftiga räntesänkningar, lyser nu med sin frånvaro.

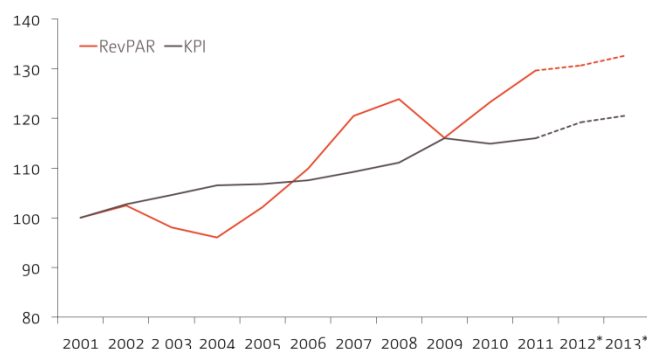
Även om resor och upplevelser har fått en självklar plats i de svenska hushållens konsumtionsbudget förväntar sig HUI att fritidsresandet kommer att stagnera. Hushållen kommer att fortsätta resa, däremot kommer de likt affärsresenärerna att bli mer priskänsliga. De kommer att boka närmare inpå resan, vilket påverkar lönsamheten främst för researrangörer, transportörer och boendeanläggningar.

Fritidsresandet är kopplat till hushållens disponibla inkomst och med små reallöneökningar under 2012 förväntas fritidsresevolymerna ligga relativt stilla under 2012 för att öka igen från och med 2013.

Hotellmarknaden

Hotellens intäkter ökade starkt med 5,1 procent under 2011. Prisökningarna kommer att mattas av under 2012 och i kombination med en sviktande beläggning spår HUI en svag utveckling av RevPAR för 2012.

Intäkt per disponibelt rum (RevPAR) och inflation (KPI)

Källa: SCB, Tillväxtverket och Konjunkturinstitutet

*prognos

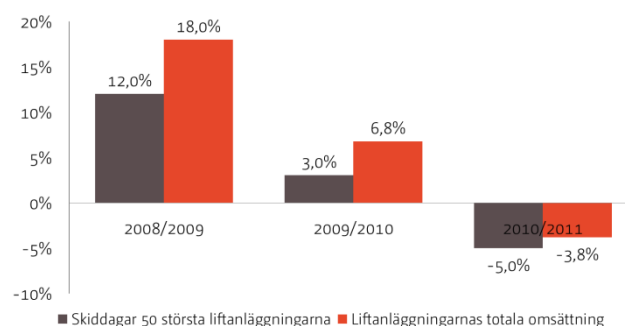
Restauranger

Efter ett starkt 2011 är restaurangerna optimistiska. Sannolikt leder också momssänkningen, som trädde i kraft 1 januari 2012, till bättre framtidstro. Momssänkningen har medfört en prisstagnation samt en förväntan om ökad sysselsättning inom restaurangbranschen.

Vintersäsongen 2011/2012

Enligt statistik från HUI är det många hushåll som inför vintersäsongen uppgav att de skulle spendera mindre pengar på svensk skidsemester till förmån för utlandssemester.

Utveckling svenska liftanläggningar

Källa: SLAO

Statistik från SLAO (Svenska Liftanläggningarnas Organisation) visar att tillväxten på de svenska skiddestinationerna mattades av under säsongen 2009/2010 och 2010/2011. HUI ser avmattningen som en konsekvens av en begynnande lågkonjunktur och två på varandra kalla och snörika vintrar.

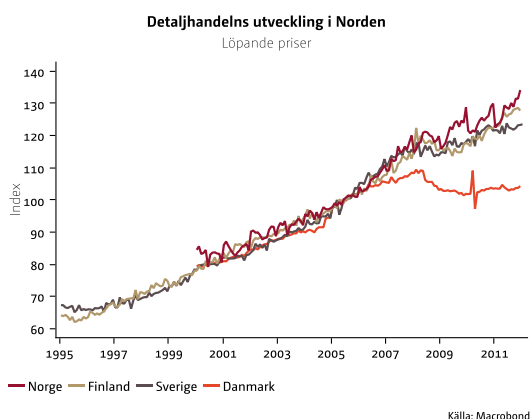
Under förra vintersäsongen minskade både antalet skiddagar och liftanläggningarnas totala

omsättning. Den snörika vintern innebar att många kunde ägna sig åt vintersportaktiviteter på hemmaplan. Undersökningar tyder på att avmattningen håller i sig även säsongen 2011/2012.

Detaljhandeln i Norden och EU

Nordisk detaljhandel

Diagrammet nedan visar trendutvecklingen för detaljhandeln i Norden sedan år 1995 mätt i löpande priser där index år 2005=100. I Danmark har utvecklingen varit betydligt svagare jämfört med i de övriga nordiska länderna medan den har varit starkast i Norge.

Generellt sett har detaljhandelsutvecklingen i Norden varit mycket god sedan år 1995 och överträffar utvecklingen i de flesta andra europeiska länder. Fram till år 2007 hade de nordiska länderna en mycket likartad utveckling. Efter 2007 har Norge, Finland och Sverige fortsatt sin positiva utveckling. Norge är det land som uppvisar den starkaste utvecklingen. Här har detaljhandeln ökat med 34 procent sedan 2005. Finland och Sverige utvecklades mycket likartat fram till slutet av 2010, efter det har Finland utvecklats något starkare. I Finland har omsättningen ökat med 28 procent medan den har ökat med 23 procent i Sverige. Danmark kännetecknas av en svagare trend och har minskat med åtta procent sedan 2005.

Danmark var det nordiska land som först drabbades av lågkonjunkturen, och här blev den mycket kännbar. Norge har kommit lindrigast undan. 2009 blev ett svagt år för samtliga nordiska länder medan 2010 blev ett starkare år för såväl konsumtionen som detaljhandeln. Samtliga nordiska länder har under första halvan av 2011 genomgått en återhämtningsfas efter lågkonjunkturen. Efter sommaren 2011 har dock prognosema för konsumtionen skrivits ned som en följd av den europeiska skuldkrisen och osäkerheten i omvärlden. 2011 slutade med en positiv utveckling för samtliga länder.

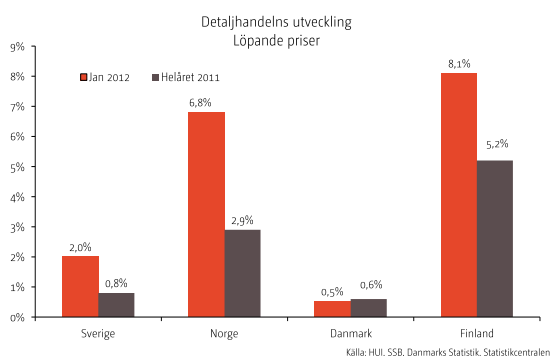
Diagrammet nedan visar omsättningsutvecklingen i detaljhandeln under januari 2012 jämfört med januari 2011 samt utvecklingen för helåret 2011, mätt i löpande priser. Omsättningen i januari ökade för samtliga nordiska länder. Danmark hade dock den svagaste utvecklingen med 0,5 procent i januari. Dagligvaruhandeln gick bäst och ökade med 1,7 procent mot föregående år medan klädhandeln backade med knappt fyra procent i januari. Helåret 2011 slutade med en ökning på 0,6 procent i Danmark, vilken är den svagaste utvecklingen i Norden.

I Finland ökade detaljhandeln med så mycket som 8,1 procent i januari, vilket var den största ökningen i Norden. Finland hade även den bästa utvecklingen av alla de nordiska länderna för helåret 2011 då den ökade med 5,2 procent.

En stor del av omsättningsökningen förklaras dock av stigande priser, prisökningarna låg på över 3 procent under nästan hela 2011.

I Norge ökade detaljhandeln sin omsättning med 6,8 procent i januari. Sällanköpsvaruhandeln ökade mer än dagligvaruhandeln. Bäst gick det för branscherna

sporthandeln och järn, färg- och bygghandeln, medan det gick sämre för bokhandeln. Detaljhandeln i Norge ökade med 2,9 procent under helåret 2011.

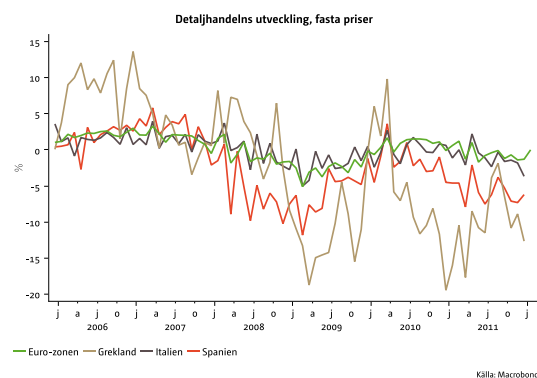

Europeisk detaljhandel

Det går fortsatt trögt för detaljhandeln i Europa där konsumtionen troligtvis kommer att gå kärvt även de närmaste åren. Situationen i Grekland är fortfarande oroande och prognoserna har reviderats ner ytterligare. Portugals situation har förvärrats och har blivit ett orosmoment varpå en skuldnedskrivning kan bli nödvändig även där.

Dock sker det framsteg vad gäller att lösa skuldkrisen för Grekland, Spanien och Italien men de europeiska konsumenterna har det svårt trots detta. Dels på grund av bland annat sänkta löner och sänkta bidrag och dels på grund av höjda skatter. Detaljhandeln minskade sin omsättning i december med 1,3 procent i Euro-zonen. I EU som helhet uppvisade detaljhandeln en svag utveckling med 0,3 procent. EU:s utveckling under januari månad visade däremot en ökning av detaljhandels omsättning med 0,7 procent, medan Euro-zonen visade på en noll-tillväxt, vilket ändå får ses som en ljusglimt då den senare halvan av år 2011 visat på negativa siffror. Helåret 2011 visar en tillväxtökning på cirka 0,1 procent för privat konsumtion i Euro-zonen.

Diagrammet nedan visar detaljhandelsutvecklingen i Spanien, Grekland, Italien och Euro-zonen sedan 2005. Spanien, Grekland och Italien befinner sig för närvarande i en svår skuldkris, vilket tydligt syns i detaljhandelsstatistiken. Sedan två år tillbaka har detaljhandeln utvecklats negativt även om Italien klarat sig något bättre, dock ligger alla tre länderna under EU-snittet. Spanien vände uppåt under januari månad, men ligger fortfarande på låga nivåer.

Försäljningsutvecklingen i detaljhandeln fortsätter dock att variera kraftigt mellan olika länder, liksom den ekonomiska utvecklingen i stort. Några länder har gått riktigt bra i december och särskilt starkt utvecklades detaljhandeln i baltstaterna Estland, Lettland och Litauen samt i Rumänien och Storbritannien. Dessa länder uppvisade alla en ökning av detaljhandelsomsättningen som översteg 6,0 procent under december månad jämfört med samma månad föregående år. De baltiska länderna drabbades mycket kraftigt av lågkonjunkturen 2009 men har sedan dess återhämtat sig väl och detaljhandeln i dessa länder utvecklas positivt och visar bättre siffror än många övriga europeiska länder.

Det råder ingen tvekan om att detaljhandeln i Europa har mycket att ta igen från den förra lågkonjunkturen. När man precis höll på att komma ur den förra lågkonjunkturen slog den nuvarande skuldkrisen till, och i en majoritet av de europeiska länderna utvecklades detaljhandeln negativt i

oktober. Den oro som råder i Europa på grund av instabila finanser i flera europeiska länder gör läget tufft.

Av tabellen nedan framgår att det är ett flertal europeiska länder som till och med har lägre omsättning i detaljhandeln nu än de hade 2005, mätt i volym. Krisdrabbade Grekland har mest att ta igen sedan 2005 av alla europeiska ekonomier och utvecklingen under det senaste året har stärkt Greklands bottenposition i Europoligan. I december hade detaljhandeln sjunkit med drygt 20 procent sedan år 2005. Övriga krisdrabbade länder, så som Italien och Portugal, har även de haft en kraftigt negativ utveckling i detaljhandeln under det senaste året. I Norden är det Danmark som uppvisar den svagaste utvecklingen, här har detaljhandeln minskat sin omsättning med åtta procent sedan 2005.

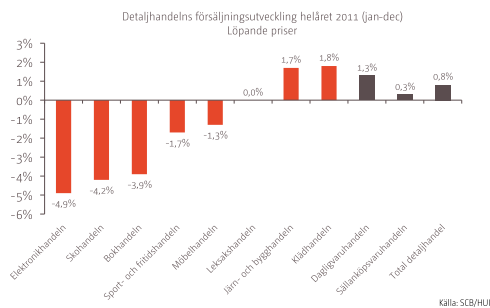
Detaljhandelns utveckling i EU. Fasta priser, år 2005=100.

	Index, dec 2011 2005=100	dec 2011/dec 2010
EU 27	105,2	0,4
Euro-zonen	100,1	-1,3
Rumänien	149,0	8,1
Polen	145,1	-1,4
Luxemburg	132,6	-1,5
Norge	120,5	2,0
Bulgarien	120,3	-2,5
Tjeckien	118,7	2,0
Storbritannien	115,5	6,1
Finland	114,6	2,1
Frankrike	114,1	0,5
Schweiz	113,8	0,6
Cypern	113,4	-6,1
Sverige	113,2	0,8
Slovenien	110,0	0,7
Estland	108,0	6,1
Belgien	107,8	1,1
Litauen	106,5	14,5
Irland	104,5	1,1
Slovakien	104,2	-3,3
Österrike	103,9	-1,8
Malta	100,4	-1,3
Tyskland	98,7	0,3
Nederländerna	98,6	-2,2
Lettland	98,1	7,0
Italien	95,2	-1,7
Kroatien	94,5	-1,6
Ungern	94,1	1,6
Danmark	91,9	-1,6
Portugal	88,9	-9,0
Grekland	78,7	-12,6
Spanien	:	:

Andra indikatorer från HUI Research

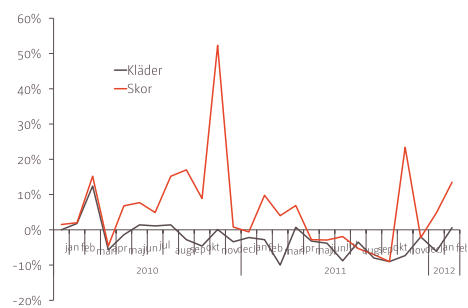
HUI producerar en rad olika index och barometrar i samarbete med våra kunder. Dessa utgör input i vår omvärldsbevakning och analys av konjunkturläget. Tveka inte att höra av er för frågor kring dessa.

Detaljhandelsindex (DHI) (i samarbete med SCB)

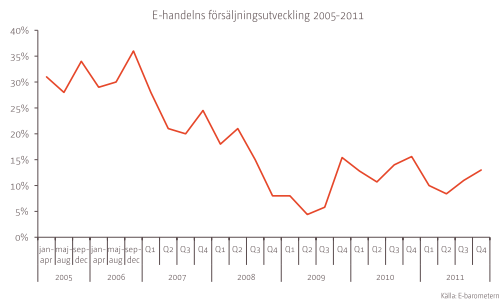
Blixindex

(på uppdrag av Svensk Handel STIL)

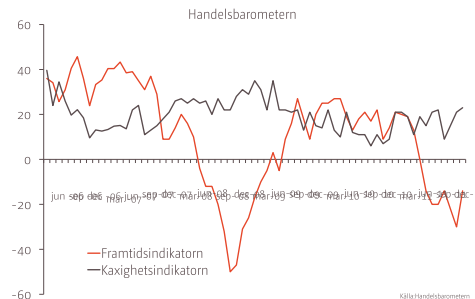
E-barometern

(på uppdrag av Posten och Svensk Distanshandel)

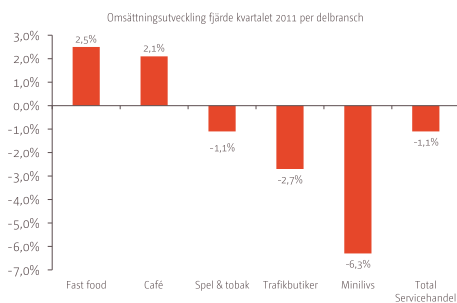
Handelsbarometern

(på uppdrag av Svensk Handel)

Servicehandelsindex

(på uppdrag av Svensk Servicehandel & Fast food)

Transportindikatorn

(på uppdrag av Transportgruppen)

